

De Nieuwe

Zelfzwichter

in dit nummer

- Redactioneel
- Examen
- Molenvrijwilligers
- Molenfietstocht
- Molens overgedragen (2x)
- Molenweekend (3x)
- Vrijwillig in Noordbroek
- Geertsemaheerd-discussie
- Verstild verleden (52)
- Het bestuur zelf
- Er zat ergens iets klem
- Bekend!
- Gildenieuws
- Molennieuws
- Agenda

Colofon

De Nieuwe Zelfzwichter

Jaargang 10, no. 3

september 2006

ISSN 1386-4920

De Nieuwe Zelfzwichter is het kwartaalblad van de Stichting Het Groninger Molenhuis.

Het blad verschijnt in de maanden maart, juni, oktober en december.

Donateurs van de Stichting Het Groninger Molenhuis voor minimaal € 14,00 per jaar ontvangen het blad automatisch.

Losse nummers kosten € 3,50 (plus porto).

Redactie:

Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen, tel. (050) 312 16 94

E-mail: redactie@museumhuisgroningen.nl

J.C. van Driel - Groningen, G. Geertsema-ten Broek - Groningen,

H.A. Hachmer - Nieuwe Pekela, G. Koster - Peize,

T. Pol - Groningen, M. Strijkstra-Kalk - Groningen,

D. Lippe - Groningen (lay-out).

Opgave als donateur:

Het Groninger Molenhuis,

Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen, tel. (050) 312 16 94

E-mail: molens@museumhuisgroningen.nl

Het Groninger Molenhuis is geopend op de OCHTENDEN van MAANDAG t/m DONDERDAG en eventueel op andere tijden na afspraak.

Groninger molenarchief:

Het Groninger Molenarchief

Wedderstraat 39, Veele (9541 ED Vlagtwedde)

(0599) 312185 (dinsdag), molenarchief@hetnet.nl

Aan dit nummer werkten mee:

R. Broekhuis, M.E. van Doornik, J.C. van Driel, H.A. Hachmer,

F. Houwaard, T. Kalk, H. Klöpping, J. Koster, S. Spijk,

J.-J. Sterenberg, A.M. Strijkstra, R.J. Strijkstra, G.M. Werkman.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of aan te passen.

Overname van artikelen is eerst na overleg met de uitgever toegestaan.

Grafische basisvormgeving:

Biche Eleveld bNO, Groningen

Drukwerk:

Zodiak Groep - Groningen

Oplage: 700 exemplaren

Sluitingsdatum kopij: 6 november 2006



**Groninger
Molenhuis**

foto omslag:

De koren- en pelmolen *De Liefde* (121)

te Uithuizen [68] op 9 mei 2006

Deze foto is verkrijgbaar als ansichtkaart

(zie: Ander molennieuws).

Foto: B.D. Poppen, Uithuizen

- 2 • **Redactioneel en Redactioneel vervolg**
- 3 • **Examen**
Uitgemalen maar niet gebroken door de molenaarsopleiding.
- 7 • **Nieuwe fondsen voor opleiding molenvrijwilligers**
Een cursus volgen in een koude molen, dat is nog eens gedrevenheid.
- 8 • **Molenfietstocht door het Groninger land**
De wind zat niet tegen, maar het aantal deelnemers kon beter.
- 10 • **De Goliath overgedragen**
De molen moest in actie komen om de tranenvloed van Ida af te malen.
- 12 • **Stichting De Groninger Molen draagt het molenbezit over**
Het Groninger Landschap gaat hier en daar bomen kappen.
- 13 • **Koren op de Molen van het Groninger Molenweekend**
Zingende stenen?
- 15 • **Geslaagd Groninger Molenweekend in Kantens**
Kaanster Vlinthippers. Wadapadja.
- 16 • **Alle Groninger molens zien, een monstermolentocht op 1 Groninger molendag**
Killroy was here.
- 18 • **Groninger molenvrijwilligers samen bij gezellige avond in Noordbroek**
Eten en praten tegelijk!
- 19 • **Adviseurs gevraagd**
Ook wat mogen zeggen als er niets gevraagd wordt.
- 20 • **Wat moet je nou met molens? Een discussieavond**
Richtinggevend stellingen betrekken? Oprukken naar de vesting Bourtange!
- 21 • **Verstild verleden (52)**
Er zitten wel zes kanten aan deze zaak.
- 22 • **Het bestuur zelf**
De mensen achter het huis.
- 22 • **Er zat ergens iets klem**
Dichten met naald en draad.
- 23 • **Onbekende molens & Nieuwe gegevens**
Mosterd na de maaltijd kan best smaken.
- 24 • **Gildenieuws**
Zit de stemming over de vernieuwde opleiding er al goed in?
- 25 • **Molennieuws**
Bij Ander Molennieuws leest u onder andere over een molinologenhapening.
- **Agenda**

Redactioneel

Gelukkig mogen we er ieder jaar weer op rekenen dat nummer 3 van dit blad ongeveer verschijnt als de natuurcyclus gepaard gaat met veel kleur en het afvallen van overbodig geworden bladeren. De *Nieuwe Zelfzwichter* is nu zelf onderhevig aan een grote gedaanteverwisseling – een *make over* zoals dat tegenwoordig ook wel wordt genoemd. Nu gaat schoonheid, zoals iedereen zou horen te weten, niet dieper dan de dikte van de huid – *Beauty is but skin deep*. Hoewel dit moralistische spreekwoord in de letterlijke betekenis een vermaning aan het adres van jaloerse mensen is, hebben we er in de molenwereld ook mee te maken. Dezer dagen zijn de eerste concrete stappen gezet om met ingang van het komende jaar te komen tot een nieuw uiterlijk van uw Groninger molenblad. Niets is daarbij taboe, zelfs de naam staat ter discussie.

Merkwaardig genoeg wordt de dikte van schoonheid steeds geringer: bij mensen en molens hebben we plamuur, grondverf en kleurlagen, bij gedrukte media is het niet meer dan een minuscule laagje inkt en bij elektronische media is al helemaal geen fysieke dikte meer. De uiterste consequentie van deze gedachtegang zou kunnen zijn dat niets dat op de beeldschermen verschijnt, schoonheid heeft. Laat uw tv dus maar uit; ook websurfen zal geen esthetisch genot geven. PR-meisjes en -jongens zullen ons meteen voorhouden dat 'de markt' (lezers en adverteerders) tegenwoordig verwacht dat informatie *full colour* wordt afgeleverd om aansprekend te zijn. Dat is natuurlijk ook maar een opvatting. Laten we aannemen dat uw leeslamp de juiste kleurtemperatuur heeft om het zorgvuldig bedachte (hopen we) kleurschema op de bedoelde wijze waar te nemen.

Shakespeare omzeilt het schoonheidsprobleem door te wijzen op de subjectieve vrijheid van de individuele kijker: *Beauty is in the eye of the beholder*. Voor de overzichtelijkheid beperken we ons maar tot het probleem hoe we ons blad mooier krijgen – want dat 'moet'. Langdurige ervaring van generaties drukkers en vormgevers leert wel dat er onder al die kijkers gemeenschappelijke meningen leven over wat aangenaam is aan het oog: lettertype, verdeling van tekst over de bladzijde, steunkleuren, enzovoort. We laten dat graag over aan deskundigen. Die hebben op hun beurt een uitgesproken oordeel over de meeste molenfoto's: *Saai, als je er drie gezien hebt, is de rest niet interessant meer*. Oei, dat is tegen het zere been van de liefhebbers. Die voerden een dik jaar geleden op het internet-molenprikbord een omvangrijke discussie over de vraag hoe de ideale molenfoto er uit zou moeten zien. Saai dus – in de ogen van een buitenstaander. Een extra probleem, want de opvolger van De *Nieuwe Zelfzwichter* zal in de toekomst niet meer alleen een blad voor molenminnende donateurs zijn, maar óók – of misschien wel in de eerste plaats – het *visitekaartje van de Groninger molenwereld*. En dat stelt andere eisen, zoals u begrijpt...

Over de inhoud van het blad hebben we het nu nog niet eens gehad.

Even op de man/vrouw af gevraagd: Hebt u al een donatie overgemaakt naar de Stichting Het Groninger Molenhuis (rekeningnummer 1219317)?

Anders zult u volgend jaar niet kunnen genieten van het resultaat van onze inspanningen! 

Redactioneel vervolg

Piet Reitsema schrijft ons dat Tiddo Muda niet de laatste gortpeller in Nederland was in de vorige eeuw (2006/2, pag. 10). Muda werkte voor de Domo in Groningen; Joh. en Piet Reitsema voor de Frico in Warga (Frl). Na het overlijden van Muda leverden de Reitsema's de paggort en de parelgort

voor Groningen tot 2000 (de overname van Frico/Domo door Coberco). Piet durft de stelling wel aan dat hij de laatste levende gortpeller is die zowel met wind als elektrisch kan pellen. Tussen haakjes zet hij er bij dat hij het elektrisch gemaakte product minder mooi vindt... 

Examen

Mijn jeugd heb ik doorgebracht op en in de bouwlanden rond Slochteren. Als kwajongens van een jaar of zeven zwierven wij, als het weer het toeliet – en vaak ook als het weer het niet toeliet – bijna dagelijks rond in de grootse natuur van deze magnifieke gebieden. Slootje springen, kikkerdril zoeken, quasi-nonchalant langs de verbaasd kijkende graskauwende koeien lopen.

De drie molens aan de Groenedijk waren voor ons bekende bakens. Ze waren in die tijd behoorlijk in verval. De aangetaste molenrompen lokten ons: het zag er uit alsof daar de meest spannende zaken te beleven zouden zijn. Maar we mochten er niet komen: *'Kost der wel bie dood kommen'*. De mare ging dat het ook wel eens was gebeurd: een man zou in de maalgang zijn gevallen en ze hadden de motor niet zo snel uit kunnen krijgen – er werd al jaren niet meer op de wind gemalen. *'Joa man, zien kop lag in de boezem; de rest nog in t moalgat'*.

De kirrel zonder kop was in goed gezelschap van een andere geest: die van een Duitse herdershond. In de oorlog zou er een onderduiker in de molen hebben gezeten, die als gezelschapsdier die herdershond had. Het arme dier was alleen niet gewend aan de molen en *'Hai kneep hom der oet en luipt in t gevlucht. Ze hebben hond wel honderd meter wiederop tot t laand oet mouten hollen, dood vanzulf. Onderdoeker was der kepot van'*, vertelde een oude landarbeider ons, waarna hij een forse kwak bruin speeksel tussen ons door spuugde. In die tijd kauwden sommige oude mannen nog pruimtabak.

Uiteindelijk waaide in 1969 de *meuln bie t lutje boske* om (de Fraylemamolen). Een sensatie in het anders zo rustige Slochteren. *'Waist, dat freule ook west het?'* vroeg mijn vriendje mij, toen wij op enige afstand naar het omgevallen achtkant keken. Dat maakte zo mogelijk nog meer indruk dan de omgewaaid

molen. De freule was immers 'van Adel'! Wij wisten niet zo goed wat dat nou precies betekende, maar het moest wel iets bijzonders zijn, als je beluisterde hoe de mensen in het dorp vol respect over haar spraken.

Later, begin jaren zeventig, werden alle drie de molens gerestaureerd. Maar wij kwamen er niet zo vaak meer: te veel door onze hormonen gedreven om nog aandacht voor de molens te hebben. Molens – ach, die staan in het veld, waar ze horen, wat zal je er van zeggen?

Ik groeide verder op, kreeg verkering, het ging uit, ik kreeg verkering, het ging uit. Ik kreeg werk, alweer verkering, het ging alweer uit. *Hai, man*. En toen kwam Marga Brink bij mij wonen, met haar twee katten. Wel wat krapjes in mijn HAT-eenheid*). Ik was inmiddels dertig. Geweest.

Marga zocht naar werk, maar kon niet echt iets vinden. Om toch wat *om hans* te hebben ging ze af en toe oppassen bij een gezin wat heel mooi woonde: achter de Groote Polder molen.

'Joa, doar mozzen wie ais wonen kinnen. Ik heb ter as kind voak ais speelt, t stee het mie altied trokken' vertelde ik Marga.

'Da's din mooi,' antwoordde ze, *'din kist zotterdag mooi mitgoan, wie binnen nuigt veur n feessie doar, bie Siep en Tanja.'*

Soms gaan dingen veel eenvoudiger dan je je kan voorstellen. Een paar maanden later werd ik gebeld: *'Moi, mit Siep. K heb hoes te koop, wist hom hebben?'* *'Joa, dat wil ik wel'*. Het was mei, 1994. Ik woonde achter een molen.

Cor Kosmeijer, indertijd molenaar van de GP, kwam af en toe en liet de molen dan draaien. Als ik thuis was liep ik steevast naar hem toe: *'Moi, Cor, eevm droaien?'*

*) Wet uit 1979: Huisvesting Alleenstaanden en Tweepersoonshuishoudens.

Cor hield wel van een praatje en vertelde vaak hoe moeilijk het was om molens draaiende te houden. *'Hou dat din?'* Nou, niet voldoende vrijwilligers. *'Ik wil aans wel helpen hor, ik woon hier ja toch'*, bood ik aan. Sja, het aanbod was mooi, maar zo makkelijk ging dat niet: daar moest je dan wel eerst voor *in opklaaiden*.

'Och, dei paar weke wil ik wel investeren hor, Cor.' Paar weken? Paar weken? Nee, man, je bent toch echt wel een paar jaar bezig hoor, het is geen sinecure. En Cor vertelde van de dikke blauwe mappen, van de honderden uren die je op allerhande molens door moest brengen en de zware examens.

'Loat eerst mor, ik du t gras wel, da's ook biedroagen.' Ja, dat was ook zo.

En dus maaide ik het gras rond de GP. Jaren lang. We kregen een nieuw dak, en ik maaide gras. Mijn zoon werd geboren, even later gevolgd door mijn beide dochters en tussendoor maaide ik gras. Er kwam een nieuwe oprijlaan, waarlangs ook al gras lag. Ik zat 's avonds op een kruipaal en keek door het stilstaande gevlucht naar de ondergaande zon. Jeukende vingers. Vast het gras.

De nieuwe molenaar, Lammert Groenewold, hoorde mijn verhaal aan.

'Of ik die nait opklaaiden kin? Joa, ik wil wel, mor ik bin gain instructeur'. Oh. Toch kwam Lammert een paar zaterdagen en leerde me klampen, zwichten en splitsen. Dat ging best.

'Toch kin t zo nait wieder,' zuchtte Lammert. *'Doe kist t volgens mie wel leren, mor ik heb gain tied genogt. En as t op meulen wilt zol t beste mor weezn das t officiele exoamen dust. Ik wil kicken wat ik doun kin, as t nou ais hier kon op Grode Polder, zost doe din officiele opklaaiden wel doun willen.'*

'Ja.'

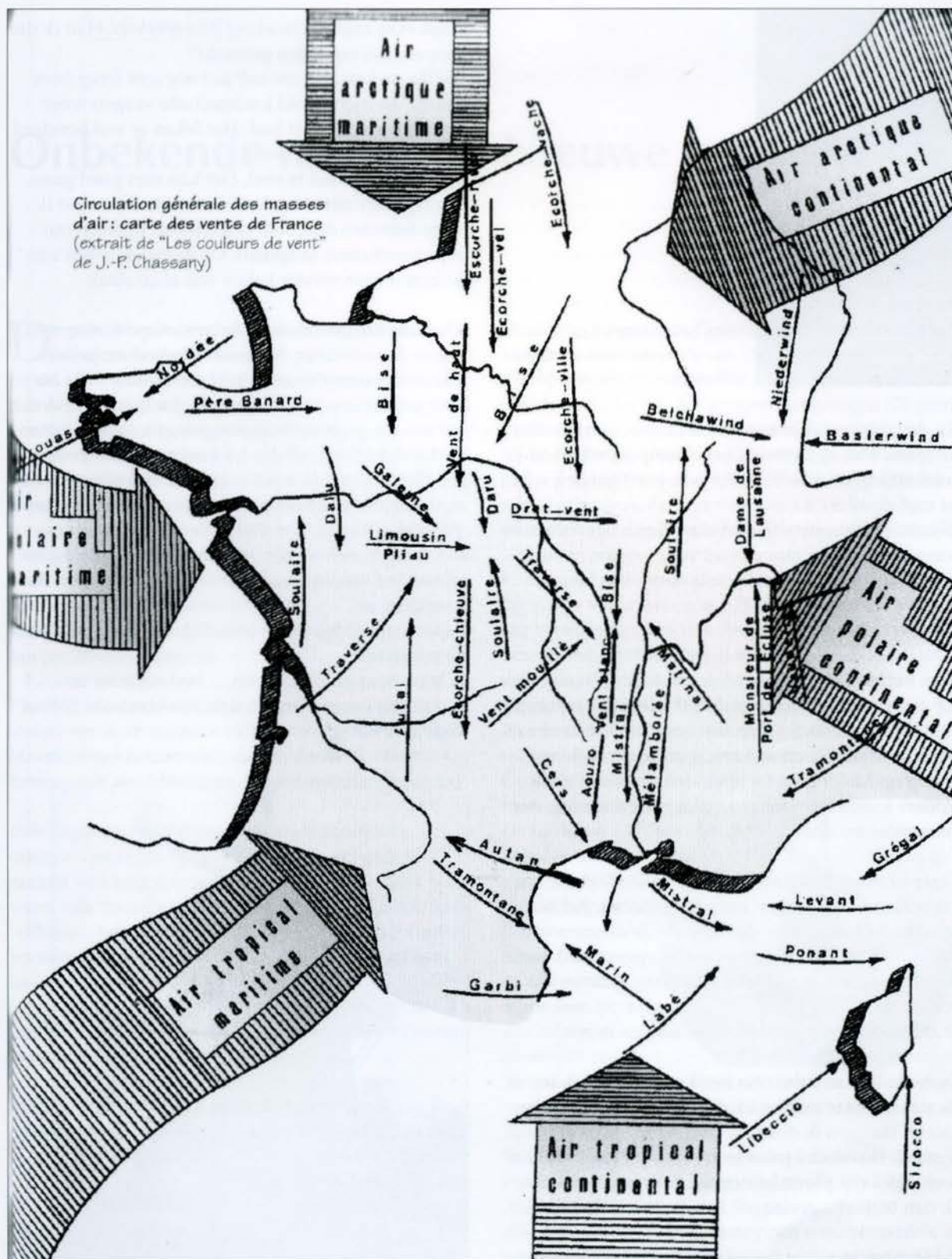
'Nou, din zuik ik n instructeur dei die hemmen wil.'

Maar ja, om nou voor één man elke week een instructeur over te laten komen... Zouden er niet meer liefhebbers zijn? Na een klein persoffensief bleken het er maar liefst 10! Nou kon het doorgaan.

Gedurende een dikke twee jaar zwoegde ik elke zaterdag om de wereld van het *knuppen*, *zwichten* en *krooien* te leren kennen. Mijn collega-MIO's waren geweldige lui, we hadden een hoop lol. Ik leerde tafelementen uit het hoofd, trok wortels uit het gras, en las regelmatig in de blauwe mappen. En ik schreef: na de lessen werkte ik steevast mijn *Maalboek* bij. Niet alleen de papieren versie, maar ook de digitale (<http://www.maalboek.nl>):

'In 2004 is een groep enthousiaste would-be mulders hun opleiding begonnen op de Grootte Polder in Slochteren, onder leiding van instructrice Gerda Koster en met frequente ondersteuning van mulders Hans Bergman, Roelof Beugel, Marius Biesheuvel en Lammert Groenewold. Ik heet Henk Klöpping en ben 1 van de cursisten. Ik hou via deze webpagina mijn logboek bij. Binnen dit weblog verwijst ik naar allerhande pagina's die je helpen bij het opbouwen van kennis rond molens.'

De keuze om een weblog bij te werken was voor de hand liggend: ik hou me professioneel bezig met informatietechnologie, in de meest brede zin van het woord. Dat is een logisch, weldoordacht vak, waarin dingen voorspelbaar en uniform zijn. De lezer begint denk ik al wel te begrijpen dat ik met opperste verbazing naar de pseudo-logische redematies keek die ik kreeg te horen van mijn instructeurs en die ik las in het materiaal: in de molenaarswereld zijn er vaak meer (en soms tegenstrijdige) manieren om dingen te doen en er is dus niet altijd een 'echte' waarheid. Neem nou de knopen: hoe leg je die, wat is 'de juiste'? Ik had in de eerste drie weken al drie verschillende onderhoektouwknopen geleerd – welke nou gebruiken op het examen? Niemand wist het me te vertellen. Hoe zet je de molen weg? Het formele antwoord strookte niet met de praktijk die ik waarnam. En hoe heet het ding nou: een spoorwiel, takrad of steenwiel? En is het nu een uittimmermantje of een kardoes? Een roostermantje of een zonnestraal? En dan nog het bekende chapter 'het weer', waar ik maar geen vat op leek te kunnen krijgen. Die theorie begreep ik wel, maar ik zag elke dag dat het weer zich er domweg niet aan hield. En dan de windroos: die leek zo ongeveer het waarheidsgehalte van de Enkhuizer almanak te hebben. Ik heb mooie noordwester maalwinden gehad, heb vlaggerige winterwinden uit het oosten gezien en westenwinden die een dagelijkse gang hadden ...zucht... En bij analyse bleek de windroos van een van mijn instructeurs ook nog op belangrijke punten te verschillen van die in het Gilde-epos. *'Ach, wicht, bie mulders gaat op: als het regent in september din vaalt Kerstmis in december'*, grinnikte ik wat mismoedig.

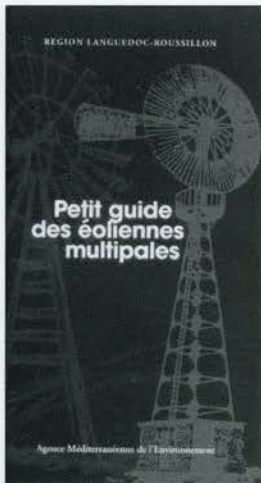


Luchtsoorten en windrichtingen in Frankrijk in een opleidingsboekje; 52 pagina's A5

Le vent, les moulins et le patrimoine éolien – Manuel pratique

Agence Méditerranéenne de l'Environnement (AME)

www.ame-lt.org



Ook in Frankrijk lokale molenaars? (windmotoren-module); 28 pagina's, smaller dan A5

En dan, uiteindelijk, het proefexamen. *Ik trillen van de zenen.* Met al die onlogische componenten had ik werkelijk geen idee of ik het nou goed genoeg wist of niet.

'Sja, Vang hom mor – in de raauw.' Sommige examinatoren hebben een raar gevoel voor humor, maar ik was geslaagd. Maalboekje inleveren. Wachten. *'Hest al wat heurd, Gerda?'* *'Nog nait. Deurkrooien!'*

Dan het bericht: 15 juni, *Molen Dijkstra*. Zo ongeveer de ultieme tegenpool van de GP: een pel- en koren-molen, een stellingmolen ook nog. Bé Oomkens ontving me hartelijk en een zestal weken was ik regelmatig op *Molen Dijkstra* te vinden, samen met de andere kandidaten uit onze ploeg die daar ook examen moesten doen.

Daar stond ik op de stelling van *Molen Dijkstra*, niets ziend uit te kijken over Winschoten. Achter mij, op de maalzolder, delibreerde de examencommissie. Ze hadden me de planken opgestuurd met de aanzegging: *'Nou, meneer Klöpping, gaat u maar even op de stelling kijken, dan overleggen wij even, maar ik kan u al wel zeggen dat het niet lang zal duren.'*

Ja, leuk. Wat zou dat nou betekenen, vroeg ik me af. Ik staarde naar mijn auto, die een meter of 12 lager stond. Wat zou ik doen, overwoog ik, als ik zou zijn gezakt? Een duik op het trottoir voor *Molen Dijkstra* leek plots een plausibele optie. Bah, nee... of – zou ik dan toch zijn geslaagd? Ik wist het werkelijk niet.

Bé en Nico stonden een paar meter verderop en keken beiden zwijgend en met strakke gezichten voor zich. De onrustige wind viel even weg en het was alsof heel Winschoten de adem inhield. Doodse stilte. Ik stelde me zo voor dat de commissie nu zor-

gelijk over mijn zeilvoering zou spreken. Had ik die knopen niet erg losjes gemaakt?

'Zullen we hem over een half jaar nog eens terug laten komen?' In mijn hoofd kwamen alle vragen weer voorbij die ik gemist had. Het leken er wel honderd. *'Komt u maar weer binnen.'*

Ojee, dat was veel te snel. Dat kon niet goed gaan. Ik ging weer zitten op het houten stoeltje waar ik enige minuten daarvoor ook op had gezeten om mijn weerkennis te spuien. De dame en heren van de examencommissie keken ook al zo strak.

'De examencommissie wil u het een en ander meegeven,' begon de voorzitter. Nu wist ik het zeker: gezakt. Mijn hart bonsde in mijn keel. Een uitleg over het juist maken van knopen volgde. En hoe vervelend het was als je zeil om de askop vast kwam te zitten en dat ik toch vooral die knopen nog maar eens goed in de praktijk moest oefenen. Ik knikte, ja, wat moest ik anders? En nou ging-ie natuurlijk zeggen *'We hebben daarom gemeend u over een half jaar nog eens terug te willen zien en wensen u veel succes bij het oefenen,'* of woorden van die strekking. Ja hoor, daar kwam het al:

'Maar... wij hebben er een vrijwillig molenaar bij!' sprak de voorzitter.

Ik keek hem glazig aan. Eh, ...bedoelde hij nou...? Ja, kijk, hij ging staan, hij stak zijn hand uit! Hij zei *'Gefeliciteerd!'*



Verroest.... GESLAAGD!

Nieuwe fondsen voor opleiding molenvrijwilligers

De rol van vrijwilligers is essentieel voor molens; door het industriële karakter meer zelfs dan bij andere monumenten. Het zijn vrijwilligers die behoud organiseren, ervoor zorgen dat de molens in beweging blijven, en onder de aandacht komen. Hiervoor is het nodig dat vrijwilligers de nodige kennis hebben of kunnen krijgen. Het Groninger Molenhuis heeft subsidies verworven voor

- 1 ondersteuning van de opleiding tot vrijwillig molenaar,
 - 2 een nieuwe opleiding tot molengids.
- De cursus *Molengids* willen we graag wat meer onder de aandacht brengen.

Om te blijven bestaan, moeten molens steeds meer actief onder de aandacht van de samenleving worden gebracht. Dit kunnen de eigenaar en de molenaar vaak niet alleen. Iedere molen heeft baat bij enthousiaste vrijwilligers die in staat zijn de molen voor een breed publiek toegankelijk te maken en om activiteiten mogelijk te maken. Dit kunnen rondleidingen zijn, maar ook andere publieksactiviteiten waarbij de molen centraal staat. Om dit goed te kunnen doen is het belangrijk dat vrijwilligers over voldoende praktisch bruikbare kennis en vaardigheden beschikken. Voor deze mensen heeft het Groninger Molenhuis de opleiding tot 'molengids' ontwikkeld. Een *pilot* van de cursus is door Tom Heyne, medewerker van het Museumhuis Groningen, en Arjen Strijkstra uitgevoerd met een groep vrijwilligers van de *Widde Meuln* in Ten Boer.

Het proefproject bestond uit (een kleine) hoeveelheid achtergrondinformatie over molens die belangrijk is om te kunnen vertellen voor een breed publiek. Dit is niet zo diepgaand, want dat is over het algemeen niet nodig. Voor specifieke vragen is er ten slotte altijd de vrijwillige molenaar! In de cursus is ook veel aandacht besteed aan het werken in een vrijwilligersgroep: problemen voorkomen of

vroegtijdig zien aankomen zorgt tenslotte vaak voor een betere werksfeer en voor meer continuïteit.



Cursus molengids op (een koude) locatie

Foto: A.M. Strijkstra, Noorddijk

Verder is aandacht besteed aan het regelen van publiciteit, het regelen en managen van geld en aan het vertellen van een molenverhaal, zoals een rondleider dat zou doen. De cursus werd afgesloten met het in de praktijk brengen van het geleerde, namelijk door een activiteit te organiseren: bij de *Widde Meuln* is door de cursisten een avond voor omwonenden georganiseerd. De vele activiteiten die de vrijwilligers daar zullen gaan doen zullen namelijk het eerst merkbaar worden voor de directe omgeving.

Met het gehonoreerd krijgen van alle(!) subsidieaanvragen kunnen meer cursussen *Molengids* van start gaan. Wanneer de organisatie rond is, leest u er meer over in een volgend nummer van dit blad. 

Molenfietstocht door het Groninger land



Zaterdag 1 juli 2007 reed een klein groepje molen- en fietsliefhebbers een tocht door het prachtige Groninger Hogeland. Gerard Koster had als enthousiast fietser een mooie en afwisselende route uitgezet, die ongeveer 40 km lang was en die begon en eindigde bij molen *De Ster* in Winsum. Ook de andere molen van Winsum, *De Vriendschap*, werd met een bezoek vereerd, waarna de fietstocht echt kon beginnen.

Het weer was die zaterdag fantastisch: zonnig en voldoende wind om de molens te laten draaien (en weer niet zo veel dat de fietsers er hinder van ondervonden). De deelnemers werden overal gastvrij ontvangen door de vrijwillige molenaars, die enthousiast over hun molens vertelden.

De route liep langs Mensingeweer (*Hollands Welvaart*), Eenrum (*De Lelie*), Pieterburen (*De Vier Winden*) en Den Andel (*De Jonge Hendrik*).



Oud en nieuw te Winsum (*De Ster*)

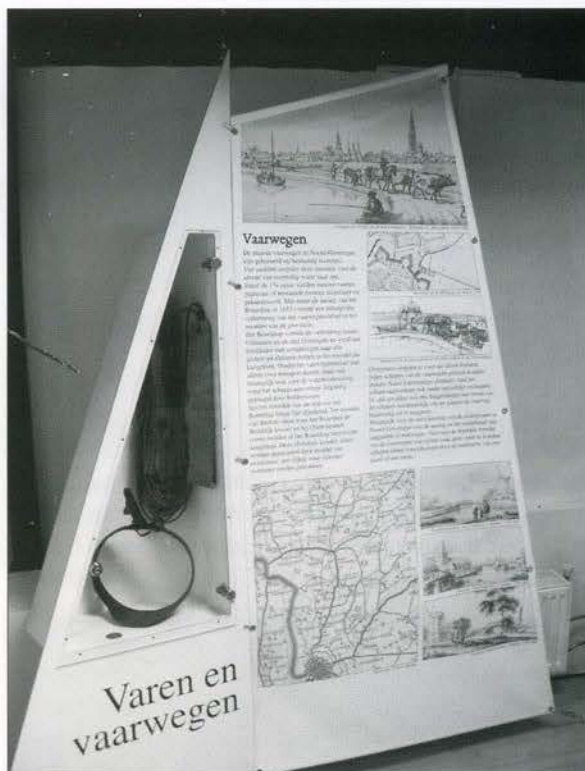


Bodemdaling, maar geen dipje

Behalve molens werden ook andere elementen van de rijke Groninger cultuur aangedaan, zoals de sluis van Schouwerzijl en de kerk van Eenrum. En we kwamen de karakteristieke hoogholtjes of balkjes tegen, die soms met de nodige moeite (fiets op de rug!) gepasseerd werden.



Een haalbaar hoogtepunt



Waterwegenknooppunt Onderdendam

Aan het einde van de middag streek het gezelschap neer in Onderdendam bij de *Molen Hunsingo*, een gerestaureerde molenromp die tegenwoordig als erfgoedlogement en lunchcafé een mooie plaats inneemt aan het Boterdiep.

Na het nuttigen van enkele verkoelende drankjes en na het bezichtigen van de interessante expositie over Groninger vaarwegen was iedereen weer in staat het laatste stuk terug naar Winsum af te leggen.

Mocht u ook zin hebben de fietstocht eens te maken, dan is de door Gerard Koster gemaakte routebeschrijving bij het Molenhuis te verkrijgen. Hierin is niet alleen veel informatie over de molens langs de route opgenomen, u krijgt er ook een op stevig papier afgedrukte kaart van de tocht bij (handig op de fiets). De beschrijving van de route (inclusief de kaart) is bovendien te vinden – en dus te kopiëren – via internet; zie de startpagina van <http://www.groningermolens.nl>



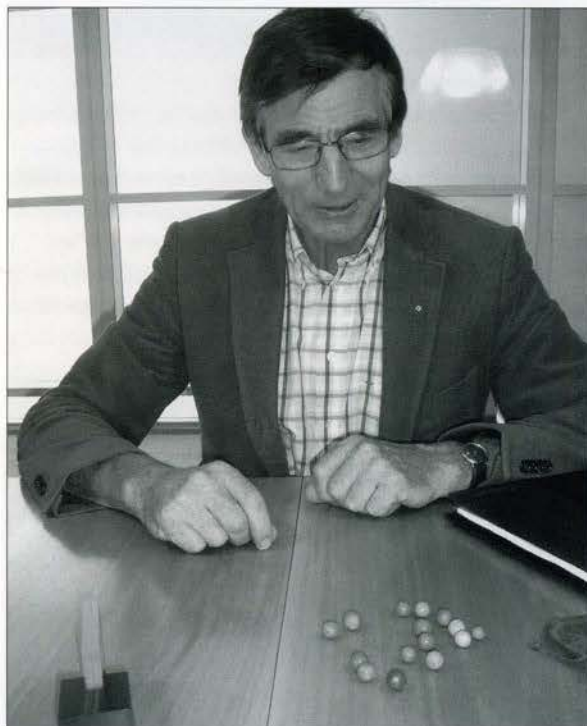
Alle foto's: A.M. Strijkstra, Noorddijk

De Goliath overgedragen

Op 7 augustus 2006 heeft de Stichting De Groninger Molen bij notariskantoor Timmer in Uithuizen de poldermolen *De Goliath* en molenaarswoning in de Eemshaven officieel overgedragen aan het bestuur van de nieuwe *Stichting Beheer en Behoud van het Poldermolencomplex De Goliath*.



Ida ondertekent de leveringsakte: de regels en het spel...



... en de knikers (SDGM-voorzitter Doornbos)

De voorbereiding van de overdracht was in goed overleg in korte tijd geregeld. Voorzitter Ida Wierenga was met de overdracht zeer in haar nopjes. De molen staat er weer mooi bij dankzij de nieuwe wieken en de bruine zeilen. Als dank overhandigde zij voorzitter de heer Doornbos een zakje knikers van klei. De symboliek zit in de wijze van belonen. De eigenlijke overdracht vond plaats tijdens de *Molenfinale* op zaterdag 2 september.

Feest bij *De Goliath*

In het weekend van 2 en 3 september was het groot feest bij *De Goliath* in de Eemshaven. Ida Wierenga's laatste zoektocht naar geld voor de restauratie van de wieken was ten einde. Dankzij

alle gulle gevers kan de molen met een nieuw gevlucht weer jaren verder. De nieuwe zeilen werden natuurlijk direct geprobeerd.

De *Molenfinale* zou eigenlijk in mei plaatsvinden, maar werd uitgesteld vanwege het slechte weer. Storm en regen verhinderden toen het opzetten van de tent. Veiligheid kreeg voorrang.

Zaterdag was er een promotiemarkt voor hobbyisten, geopend door de heer R. Bouwman van AG. Ems Borkumlijn. Hij mocht van de molenaar *De Goliath* ook weer aan het draaien brengen en deed dat met veel verve.



De Goliath nieuw in de kleren



Kruien en vang lichten – daar draait het om



Ook windwerktuigen

Om 11:30 uur was het de beurt aan voorzitter Klaas J. Doornbos van Stichting De Groninger Molen. In zijn verhaal benadrukte hij nog maar eens weer, dat vrijwilligers heel belangrijk werk verrichten voor het behoud van molens in Nederland. Het beheren en onderhouden van molens is niet niks. Het kost veel tijd, kennis en heel veel geld. Met een gerust hart kon hij vervolgens het complex aan de voorzitter van de nieuwe Stichting overdragen. Een mooie blauwe vaandel kreeg Ida er bij.

Mevrouw Ina Martens overhandigde een barometer namens de Vereniging De Hollandsche Molen. In de avonden was er een spetterend optreden van het *Doekegat Piratenkoor* uit Uithuizermeeden.

Zondag was het tijd voor de accordeon- en harmonicaspelers. Vanaf 13:00 uur tot 18:00 uur speelden zij gezamenlijk en solo voor een tot de laatste plaats gevulde tent. Tussendoor was er een optreden van het *Ainrommer shantylkoor*.

Ook dit weekend werd het bestuur weer ondersteund door een grote groep vrijwilligers, die uit alle windstreken van Nederland kwamen. Zij zorgden ervoor, dat het weekend als zeer geslaagd mag worden beschouwd. 

Alle foto's: J. Koster, Roodeschool



Stichting De Groninger Molen draagt het molenbezit over

Maandag 7 augustus 2006 is de akte van levering gepasseerd, waarbij de windwatermolen *De Goliath* samen met het voorlichtingscentrum in eigendom is overgedragen aan de nieuw opgerichte *Stichting Beheer en Behoud van het Poldermolencomplex De Goliath*. De overdracht heeft plaatsgevonden ten overstaan van notaris Timmer te Uithuizen, waarbij de bestuursleden Klaas J. Doornbos en Janneke Harmsma namens Stichting De Groninger Molen als verkoper en Ida Wierenga, Jaap Koster en Geert Boven als bestuursleden namens de koper de akte hebben ondertekend.



Janneke Harmsma (SDGM) tekent voor de verkoop van de molen *De Goliath*

Foto: J. Koster, Roodeschool

Op woensdag 30 augustus jl. zijn de vijf andere molens ten overstaan van notaris Kuin te Haren in eigendom overgedragen aan *Stichting Het Groninger Landschap*.

Voor de Stichting De Groninger Molen hebben Klaas J. Doornbos en Ties Kalk (voorzitter en secretaris) en voor koper heeft Rita Jansen, directeur van het Groninger Landschap, de leveringsakte ondertekend.

De overdracht is in de tijd naar voren gehaald om de BRIM-subsidies voor 2007 voor de nieuwe eigenaren veilig te stellen.

De Stichting De Groninger Molen zal tot één januari 2007 de lopende onderhoudswerkzaamheden afhandelen en over 2006 de BROM subsidies aanvragen. Ook blijft de Stichting De Groninger Molen tot 1 januari a.s. het aanspreekpunt voor de vrijwillige molenaars en verantwoordelijk voor de molens. Op die datum vindt de feitelijke levering (aflevering) van de molens plaats.



Overdracht van de resterende molens van de SDGM

Foto: T. Kalk, Groningen

Met deze overdracht is een heel belangrijke stap gezet in de afronding van het totale reorganisatieproces in de Groninger molenwereld, waaraan al enkele jaren werd gewerkt.

De overdracht van ons molenbezit aan partners, die in staat zijn zorg te dragen voor een goede instandhouding van de molens is ons inziens goed gelukt.

Wanneer eenmaal alle nog af te werken zaken hun beslag hebben gekregen, kan worden overgegaan tot ontbinding van Stichting De Groninger Molen, waarschijnlijk voorjaar 2007. Het Algemeen Bestuur heeft hiertoe reeds besloten in de vergadering van 11 juli jongstleden. 

F. Houwaard

Koren op de Molen van het Groninger Molenweekend

Op 10 en 11 juni werd het jaarlijkse Groninger Molenweekend gehouden. Vooraf hadden 46 molenaars aangegeven dat hun molen geopend zou zijn, dus het beloofden een paar mooie dagen te worden. Helaas zorgde het al te warme weer (en het voetballen op tv ...) voor een wat minder grote belangstelling van het publiek dan we gewend waren, maar dat zou het enthousiasme van de molenaars niet al te zeer beïnvloeden.

Als thema voor het weekend was gekozen voor *Koren op de Molen*, met de bedoeling dat plaatselijke zangkoren een optreden zouden verzorgen bij een molen, om zo de band tussen de molen en de (dorps)gemeenschap te versterken. Uiteindelijk is het gelukt bij 11 molens inderdaad een koor te laten zingen. En over het algemeen waren zowel molenaars als koorleden hier enthousiast over!

Het Groninger Molenhuis heeft onder molenaars een kleine enquête gehouden, omdat we benieuwd waren hoe het weekend beleefd is en wat er eventueel volgende keer beter zou kunnen. Door 19 molenaars is deze vragenlijst ingevuld, waarvoor uiteraard onze hartelijke dank. Ongeveer 60% noemt het molenweekend een succes, de rest was minder

tevreden. De voornaamste reden hiervoor is het al genoemde tegenvallende bezoek, met soms dramatisch lagere aantallen dan vorig jaar. Positieve uitzonderingen in dit opzicht waren de *Zeldenrust* in Westerwijtwerd en *De Noordermolen* in Noorddijk met ongeveer 100 bezoekers, en in iets mindere mate *De Lelie* in Eenrum, de *Wilhelmina* in Noorderhoogebrug en *De Vriendschap* in Winsum met 40-50 bezoekers.

Een van zeer ver komende bezoeker was Marijn Kaufman uit Fijnaart van *d'Orangemolen* in Willemstad. Hij heeft onder de titel 'Geslaagt Groninger molenweekend' een kort verslag geschreven op <http://www.prikpagina.nl/read.php?f=355&i=33571&t=33571> De foto's van zijn bezoek staan bijna achteraan in zijn album (www.mijnalbum.nl/Album=JOZNBKHXN).

Over het thema 'Koren op de molen' was niet iedereen even goed te spreken, misschien omdat de bedoeling niet altijd goed overgekomen was. Dan krijg je opmerkingen als: 'het is onduidelijk en misleidend', of 'ik heb een poldermolen, dus ik heb niks met koren' ... En het is natuurlijk ook niet eenvoudig om zo maar even een koor te regelen. Maar

zoals gezegd, molenaars die wel doorgezet hadden en een koor bij de molen konden verwelkomen (ongeveer 25%), waren enthousiast.

Ongeveer de helft van de molenaars heeft zelf de publiciteit gezocht door bijvoorbeeld de plaatselijke pers te benaderen. Niet altijd met succes overigens. Vrijwel geen enkele molenaar zegt iets gemerkt te hebben van het persbericht dat door Het Molenhuis onder de regionale pers en media is verspreid. Enkele molenaars doen de suggestie in het vervolg eerder te beginnen met PR en al in begin van het jaar aankondigingen rond te sturen. Ook kwam er

het idee om ruim van te voren een enquête onder molenaars te houden over hun plannen en gedachten met betrekking tot het komende molenweekend.

Op de vraag of er suggesties zijn voor het thema van het Groninger Molenweekend 2007 kwam een paar keer het antwoord aan te haken bij het Jaar van de Molens, wat zeker zal gebeuren. Andere voorstellen voor thema's waren 'De kunstige molen' (iets organiseren met kunst in en rond de molen), 'Droge voeten' (om de poldermolen eens speciaal in de schijnwerpers te zetten) en het uitschrijven van een prijsvraag met kleine molengerelateerde prijzen. ✂



De Koorschool CKC 't Kielzog in de *De Korenschoof* te Noordlaren

Foto's: W. Splinter, Hoogezand-Sappemeer



FIRMA EKKELKAMP

De speciaalzaak voor: Volkorenmeel



*Hondensport, Vogelzaden,
Paardenvoeders, Vogels
Aquariumbenodigdheden,
Hengelsportartikelen
en alles voor Uw huisdieren*



Rijksstraatweg 135
(050) 535 02 15
Haren (Gr)

Postbus 72
5420 AB Gemert
tel 0492-364292
www.protekta.nl

Protekta
Conserduc-Renofors

MET DIVERSE VESTIGINGEN IS PROTEKTA ACTIEF IN ALLE DELEN VAN NEDERLAND

Vanaf 1950 landelijk gespecialiseerd in:

Houtrestauratie

*Herstel van door houtrot aangetaste balkenden etc.
op basis van de Bêta®-methode met toepassing
van kunstharsen.*

Houtconservering

*Bestrijding van houtworm, boktor en knaag-
kever. Behandelingen tegen zwam in hout en
muurwerk. Leverancier van producten.*

Protekta is ook gespecialiseerd in:

- duivenwering
- vochttechnieken
- gevelreiniging
- scheurinjectie/herstel
- betonreparatie
- plaagdierbestrijding

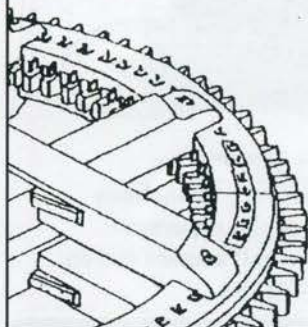


Molenmakersbedrijf
Molema
V.O.F.



Provincialeweg 4, 9677 TW Heiligerlee

telefoon (0597) 59 16 60
telefax (0597) 59 11 76
mobiel 06 53 22 48 91



Mulder Pot - Kropswolde

KORENMOLEN **De Hoop**

Woldweg 70, Kropswolde.

Voor de zelfbakkers(sters):

- volkorenmeel
- tarwemeel
- viergranenmeel
- pannenkoekmeel
- boekweitmeel

Openingstijden:

woe. t/m zat. 10.00-17.00 uur

Molenaar J.J. Pot
Telefoon (0598) 39 49 53

Naar windmolen

Joerwert



Te Feerwerd voor:

- ✓ tarwemeel
- ✓ tarwebloem
- ✓ rijst
- ✓ gort
- ✓ pannenkoekmeel
- ✓ gemengd graan
- ✓ en andere molenproducten
- ✓ (ook voor zelfbakkers/sters)

Donderdag, vrijdag en zaterdag geopend van
13.30 - 17.30 uur

Molenaar Rolf Wassens

☎ (0594) 62 15 45 / 62 19 45

JAN VOS

Rietdekkersbedrijf



**Al meer dan 25 jaar
vakmanschap**

⌘ Boerderijen

⌘ Villa's

⌘ Recreatiebungalows

⌘ **Molens**

⌘ Bungalows

Ook voor reparatie en onderhoud

tel./fax (050) 406 20 39

Oude Boerenweg 11 - Glimmen



Provincialeweg 28

9774 PB Adorp

tel: 050-3061221

06-51856323

fax: 0598-450013

email: info@dunning-molenbouw.nl

internet: dunning-molenbouw.nl

EENRUM

zelfs bij regen een zonnig dagje uit !!!

Rondom het Molenplein vindt U:

Molen de Lelie

Met bakkerijmuseum en ambachtelijk gebakken
oerbrood

Tel: 0595-491272



Aardewerkplaats de Volharding

Met ambachtelijk aardewerk uit de
hele wereld

Tel: 0595-401688

Abrahams Mosterdmakerij

met ambachtelijke mosterd en
azijnmakerij en sfeervol restaurant

Tel: 0595-491600



Kaarsenmakerij Wilhelmus

Met ambachtelijke kaarsen
productie en zelf kaarsen maken
Tel: 0595-491388

**VERSTOPPING ?
ALARMTELEFOON
050 - 5421890
24 UURS - DIENST**

- Rioolontstoppen
- Aanleg en reparatie
- T.V.-inspectie
- Gevelreiniging
- Impregneringen



PETER KUIL
REINIGINGS SERVICE

Osloweg 126
9723 BX Groningen

Tel. (050) 542 18 90
Fax (050) 542 37 78

Onderlinge Brandwaarborg Maatschappij

speciaal voor molenaars



SINDS 1873 SPECIALIST IN HET VERZEKEREN VAN WINDMOLENS

Hoofdkantoor Deventer: Singel 19 - Postbus 448 - 7400 AK Deventer
Telefoon (0570) 61 23 53



BAKKER *de Rappe* *Schoenlapper*

A-Kerkhof 33
9712 BC Groningen
Telefoon: (050) 312 08 07

Groningstalig



Lichtsteert
Reinder W. Hiemstra
Groningstalige gedichten
90 806217 5 7
12,50



Vangers van zomer
Jan Glas
Groningstalige gedichten
90 77487 11 5
12,50



Vogeldood
Melle Hijlkema
Groningstalige
korte verhalen
90 77487 20 4
12,50



Aan raand van tied
Jan K. Harms
Groningstalige verhalen
en gedichten
90 806217 9 X
13,50

Kunst&cultuur

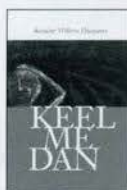


De buitenste binnenstad
Jan Ernst Douma
De Groninger diepenring
in 64 aquarellen
90 806217 6 5
22,50



Trap ze in de pokkel
Herman Sandman
Gebundelde columns
90 77487 19 0
12,50

Uitgeverij kleine Uil: topadres voor Groninger schrijvers en dichters



Keel me dan
Reinder W. Hiemstra
Groningstalige korte verhalen
90 77487 10 7
14,50

Uitgeverij kleine Uil heeft een uitgebreid fonds met
dichtbundels, verhalenbundels, romans en 'kijkboeken'.
Mooi om te hebben, prachtig om te geven.

**Uitgeverij
kleine Uil**



Aweg 4/1
9718 CS Groningen
fax (050) 3182026
e-mail info@kleineuil.nl
internet www.kleineuil.nl

Zie www.kleineuil.nl

Geslaagd Groninger Molenweekend in Kantens

Na vele voorbereidingen werd zaterdag 10 juni een groot succes bij de koren- en pelmolen *Grote Geert*(60) in Kantens[40]. Veel mensen uit het dorp werden benaderd voor evenementen variërend van kermis tot gerestaureerde, oude tractoren tot amusement door de *Kaanster Vlinthippers*.

Het thema *Koren op de molen* werd door het koor ingevuld met drie optredens op zaterdag. Het *Grunens volkslied*, liederen van Ede Staal, Wia Buze en Frans Bauer, de *Kaanster ballade* en oude schoolliedjes en zeemansliedjes vormden een geweldig programma.



Foto: G.M. Werkman, Kantens

De gerestaureerde tractoren op het grasveld achter de molen trokken(!) veel belangstelling. Maar liefst 20 deelnemers deden mee aan de door molenaar Gerad Werkman zelf uitgestippelde fietstocht. Verder waren er heerlijke pannenkoeken, koffie en frisdrank te koop.

In de speeltuin stond een kinderzweefmolen; daar was ook een springkussen opgesteld. Vermaak voor wat grotere mensen, zoals blik gooien en een schiet-

tent, stond bij de molen. Kantens, het is maar een speldenprik op de kaart – en dan met elkaar z'n mooie dag organiseren, het is gewoon geweldig. En het vele publiek dat er in de middaguren was, heeft genoten van alle activiteiten.



Foto: G.M. Werkman, Kantens

Grote Geert zelf had op twee manieren koren op de molen: echte tarwe die werd gemalen, en het amusementskoor de *Kaanster Vlinthippers*.

Kortom: de zaterdag was een groot succes!

Na afloop hebben we nog even bij de *Wilhelmina* in Noorderhogebrug gekeken bij HendrikJan en de rest om ze succes toe te wensen voor het malen in de nacht...

Op zondagmorgen hebben we nog gauw bij collega-molenaars Wim Huizinga en Schelte Doornbos op de *Eva* in Usquert gekeken om vervolgens weer snel *Grote Geert* te laten draaien. Het was wel heel rustig natuurlijk – Nederland moest voetballen. Maar toch kwamen nog een paar molenaars op bezoek uit andere provincies.

Om vier uur zijn we naar huis gegaan, om toch nog even de tweede helft van het voetballen te bekijken. 

Alle Groninger molens zien, een monster-molentocht op 1 Groninger molendag

Molens zijn onverbrekkelijk met landschap verbonden. Wil je kunnen zien wat hun betekenis ooit was, dan moet je dus de molens bezoeken en tegelijk het landschap proeven. Uit dit besef is het idee ontstaan om alle molens van Groningen binnen één dag met de auto te bezoeken. Eerdere ervaringen met door ons uitgevoerde een-daagse bezoeken aan alle Friese elf steden en alle Drentse hunebedden hadden mij en mijn broer Arjen ervan overtuigd dat het mogelijk moest zijn, maar wel lastig.

Gewapend met een kaart, waarop de best passende route in blauwe viltstift was getekend (het resultaat van een paar uur discussie en puzzelwerk), een koelbox met eten en drinken en een tank vol diesel hebben we de tocht in 16,5 uur volbracht, van zes uur tot half elf – (nog net) tussen zonsopgang en zonsondergang op 10 juni 2006 en ruim 600 kilometer verder. Gestart bij de *Noordermolen* in Noorddijk en geëindigd bij het *Witte Lam* in Zuidwolde, met een route van vier grote lussen door de provincie Groningen rijdend – een klavertje vier met de stad als middelpunt. Het was niet mogelijk alle molens goed te bekijken, de beschikbare tijd (inclusief reistijd) per molen was zo'n 12 minuten. Wel hebben alle molens een briefje op de deur, het raam of in de brievenbus gekregen om te laten zien dat we er waren.

Het was een dag met doodstille eenzaamheid rond de poldermolens, op plaatsen waar ze vroeger in alle bescheidenheid hun belangrijk werk deden. De prominente en stoere stellingmolens vaak midden in een dorp of stad straalden nog steeds hun ooit zo gewichtige plaats in de gemeenschap uit. Het zien van al deze molens vlak na elkaar maakte mij voor eens en voor altijd duidelijk hoe deze industriële monumenten in de geschiedenis staan. Absoluut

centraal. Het Groninger landschap is er van doortrokken. Honderden jaren van activiteiten waren zonder deze machines niet mogelijk geweest. Onze industriële revolutie.

Maar niet alleen het verleden was belangrijk. Vooral het besef dat molens levende dingen zijn drong goed tot me door. De vele typen wieken lieten zien dat de ontwikkeling zeer levendig moet zijn geweest, zeker de laatste tientallen jaren voordat andere krachtbronnen de overhand kregen. Molens die duidelijk minder bedeeld waren wat betreft aandacht (en vermoedelijk geld), maakten meer de indruk van een lamme vogel dan van een vervallen gebouw. Een niet-draaiende molen is een zielige molen. Een goed onderhouden korenmolen maakt daarentegen van een dorp een dorp. Een werkende poldermolen staat als een betrouwbare wachtpost. Molenbehoud heeft dezelfde emotionele consequenties als natuurbehoud – en vult haar aan. Het is het bewaren van onze cultuur, onze binding met het landschap.

En het is gelukkig duidelijk dat deze opvatting leeft. Bij veel molens waren mensen bezig. Sommigen waren aan het rondleiden of vertellen, anderen waren met onderhoud doende of met verkoop. Hoe vaak staan deze mensen stil bij het feit dat ze een geschiedenis levend houden voor mensen zoals ik? Ik hoop niet al te vaak, de druk lijkt me hoog. Gelukkig werd ik gerustgesteld: als we vertelden wat we aan het doen waren hielden de meeste mensen ons voor maf. 

Foto's: R.J. Strijkstra (Haren),
A.M. Strijkstra (Noorddijk)



De Biks – stoere waterwachter in het landschap



De Meeuw – een werkende molen maakt het dorp compleet (links: Roel Strijkstra)



De Zilvermeeuw – een hopelijk maar tijdelijk zielige molen

Noot:

Op de website www.groningermolens.nl zal te zijner tijd een verwijzing komen naar een uitgebreider verslag van de reis, met foto's van alle bezochte molens en andere mooie objecten die we onderweg tegenkwamen.

Groninger molenvrijwilligers samen bij gezellige avond in Noordbroek



De Groninger molenwereld draait bijna volledig op vrijwillig geleverde inbreng. Eigenaren (bestuurders van stichtingen en particulieren), molenaars en molengeïnteresseerden zijn allemaal vrijwillig bezig voor het levend houden van ons cultureel molenerfgoed. Deze vrijwilligers mogen best eens weten dat er ook op provinciaal Groninger niveau aandacht en waardering voor hen is. De 84 Groninger molens staan natuurlijk ook behoorlijk

verspreid, en voor onderling contact tussen vrijwilligers is dus vaak een aanleiding nodig. Om waardering te laten zien en om een aanleiding te hebben om vrijwilligers samen te brengen is (als opmaat voor het Groninger Molenweekend) op vrijdag 9 juni in Boerderij-Café Mausel in Noordbroek de eerste informele vrijwilligersbijeenkomst van het Groninger Molenhuis georganiseerd.



Lopend buffet en praten tegelijk
Foto: L. Venema, Zuidbroek

Het weer was werkelijk geweldig, wat gelegenheid gaf tot veel gesprekken buiten op het terras. Bij de inloop was men van een drankje voorzien. De waarnemend voorzitter van Het Groninger Molenhuis, Janneke Harmsma, kon 26 vrijwilligers van allerlei molenpluimage (zowel vrijwillig molenaars als bestuurders en molengeïnteresseerden) welkom heten. Na de officiële start kon gegeten worden van een eenvoudig lopend buffet. Dit zorgde voor veel interactie en er zijn de nodige nieuwe contacten gelegd.

De avond was zowel gezellig als informatief. Na het eten bracht Roeli Broekhuis de vrijwilligers wat meer op de hoogte over wat het Groninger Molenhuis doet en gaat doen.

De nieuwe opleiding tot molengids werd gepresenteerd door Arjen Strijkstra. Van deze cursus is inmiddels een eerste 'uitprobeer'-ronde geweest: in Ten Boer heeft de eerste set molengidsen met het houden van een open avond voor omwonenden de praktijk gerichte cursus tot een goed einde gebracht. Over de cursus 'molengids' wordt verderop in dit blad meer verteld. Over beleid en opleidingen werd daarna nog



Wat doet Het Groninger Molenhuis? (Roeli Broekhuis)

Foto: L. Venema, Zuidbroek

driftig maar productief gediscussieerd. Met een kopje koffie werd de avond rond half tien beëindigd. Het is de bedoeling dat zo'n vrijwilligersavond in het vervolg altijd op de vrijdagavond voor het Groninger molenweekend (tweede weekend in juni) zal worden georganiseerd. Molenvrijwilligers: zet de volgende vrijwilligersavond maar vast in de agenda! 

Adviseurs gevraagd

De Stichting Het Groninger Molenhuis is op zoek naar mensen die zitting willen nemen in de Raad van Advies. Deze Raad is statutair ingesteld met als doel het stichtingsbestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren over de koers en de werkzaamheden van het Groninger Molenhuis.

Wij zoeken naar mensen die molens een warm hart toedragen en een visie hebben over de plaats van molens binnen de wereld van het culturele erfgoed. Het Molenhuis wil nieuwe doelgroepen bij haar werk betrekken en zoekt daarom ook vrouwen, jongeren en mensen met een niet-Nederlandse achtergrond.

De functie is onbetaald en voor de duur van vier jaar. De tijdsinvestering is afhankelijk van de actualiteit. Naar verwachting zal het aantal vergaderingen tussen de 2 en 4 per jaar liggen. Het streven is om de Raad dit jaar in te stellen.

Wanneer u voor deze functie belangstelling heeft, kunt u vóór 1 november een korte motivatie en curriculum vitae sturen naar het bestuur van Het Groninger Molenhuis. Wanneer u meer informatie wenst, kunt u contact opnemen met Gea Geertsema of Roeli Broekhuis (bureau Groninger Molenhuis). 



Groninger
Molenhuis

Wat moet je nou met molens? Een discussieavond



Op 2 oktober 2004 is in de Geertsemaheerd in Slochteren een bijeenkomst gehouden over hoe de nieuwe Groninger molenorganisatie (nu het Groninger Molenhuis) er uit zou moeten zien en waar die zich mee bezig zou moeten houden. Voor deze bijeenkomst waren alle liefhebbers en belanghebbers van molens in Groningen uitgenodigd. Zo'n 40 mensen hebben toen hun stem laten horen. De uitkomst van de bijeenkomst is richtinggevend geweest voor het beleid van het Groninger Molenhuis.

De bijeenkomst werd door de deelnemers zeer op prijs gesteld. Het Molenhuis wil deze manier van praten met de achterban over beleid dan ook graag voortzetten. Het is de bedoeling elke twee jaar een discussieavond te organiseren rond een molengericht thema, waarbij alle molenmensen (eigenaren, liefhebbers, vrijwilligers, molenaars, et cetera) van harte zijn uitgenodigd om te discussiëren.

Op 4 oktober 2006 wordt een discussieavond georganiseerd in de Geertsemaheerd in Slochteren, de tweede in hopelijk een lange serie. Het thema van de bijeenkomst is *De positie van molens in Groningen*. De door Janneke Harmsma (waarnemend voorzitter van Het Groninger Molenhuis) voor te zitten avond zal worden ingeleid (onder voorbehoud) door Meindert Schollemma, burgemeester van de gemeente Pekela en door Cees Kreb, secretaris van verschillende Groninger fondsen en voorzitter van het Platform Monumenten. Aan de hand van een aantal stellingen zal gediscussieerd worden over het belang van molens, over problemen en uitdagingen bij het positioneren van molens als belangrijk provinciaal cultureel erfgoed. De bedoeling is zoveel mogelijk inbreng te verzamelen, waarmee Het Groninger Molenhuis voor de komende twee jaar vooruit kan. Vanzelfsprekend is er koffie, koek en even-

tueel een borrel om de tongen los te krijgen. We hopen (en verwachten) dat de bijeenkomst net zo dynamisch en productief zal zijn als de eerste Geertsemaheerd-bijeenkomst.

U ontvangt nog een uitnodigingsbrief met het definitieve programma. Als u wilt komen, meldt u zich dan aan zodat de organisatie daar rekening mee kan houden. Opgave kan per brief (Groninger Molenhuis, Lopende Diep 8, 9712 NW Groningen), per telefoon (050-3121694) of via molens@museumhuisgroningen.nl



Trouw, 21 juni 2006
Tekst op: http://www.trouw.nl/deverdieping/overigeartikelen/article354740.ece/ontwerpen_Windmolens_maar_dan_anders?page=Number=1

Verstild Verleden 52

De zuid-westhoek van het Westerkwartier is molenarm. De molens van Leek en Nietap zijn al lang geleden verdwenen. Die van De Wilp, Marum en Nuis idem dito. De poldermolens in dit gebied ondergingen hetzelfde lot. Jammer, maar niet meer terug te draaien. Gelukkig heeft men van al dat gesloop veel geleerd, althans dat mag je hopen, maar in Leek gaan oude tijden gewoon door. Alles wat monumentaal is, wordt omringd door gruwel, gruwelijk, gruwelijkst.

Het Nationaal Rijtuigmuseum en de bijgelegen borg en speeltuin trekken weliswaar veel publiek, maar voor Leek heb ik maar één toeristisch advies. Snel doorheen fietsen! Door de gemeente is het oude dorp vakkundig om zeep geholpen. Ook het omliggende coulissenlandschap moet er omwille van het zoveelste industrieterreintje of bouwlocatie in snel tempo aan geloven. Misschien kunnen ze het plaatsnaambord beter aanpassen van Leek naar Lee(lij)k.

Gelukkig wordt het richting Nuis en Niebert aangenamer met genoeg leuke fiets- en wandelroutes. En dan dat prachtige wandelpad 'achterlangs' bij de Coendersborg en Iwema's Steenhuis. Bovendien wenkt de zeskante bovenkruier van Niebert je zaterdag vaak al van ver tegemoet. Ook vanaf de snelweg A7 is de molen goed zichtbaar.

De molen staat op een oude molenlocatie. Voor 1628 stond hier al een standerdmolen. De huidige molen werd in 1899 voor J.H. Nanninga gebouwd ter vervanging van de oude standerdmolen. Molenmaker Holman uit Stroobos maakte bij de bouw gebruik van het zeskant van de oliemolen van Zandweer. Nanninga oefende het gecombineerde bedrijf van bakker en molenaar uit. Lange werkdagen waren geen zeldzaamheid en de molen maalde er lustig op los. De zelfzwichting die we op de afgebeelde prentbriefkaart zien, werd in 1965 tijdens een restauratie vervangen door een Oudhollands gevlucht.

Ondanks deze restauratie was de molen begin jaren zeventig al weer in verval. Tijdens de beruchte storm van 13 november 1972 werd de molen ernstig togetakeld. Naar aanleiding van de schade kocht de gemeente Marum de molen in 1973 aan van de familie Hilhorst. Een restauratie volgde. De draaiende molen voegt een vrolijk aspect toe aan het landschap voor wie het afschuwelijke Leek wil ontvluchten. Bovendien bent u om op adem te komen altijd welkom bij vrijwillig molenaar Broekema.



Prentbriefkaart uitgave J. Vermeulen
Collectie J. Bosch, Niebert

Het bestuur zelf

Naast alle tekst over de zaken die door of via de Stichting Het Groninger Molenhuis worden bedacht en gerealiseerd en waarover u her en der door artikelen in dit blad op de hoogte wordt gebracht, moet er ook ruimte zijn voor de mensen die een en ander in beweging brengen en houden.

De voorzitter van de Stichting Het Groninger Molenhuis, Feike Liemburg, kan wegens ziekte zijn functie niet uitoefenen. Hij is voor langere tijd afwezig. Roeli Broekhuis (directeur) heeft inmiddels verschillende werkzaamheden overgenomen. Janneke Harmsma (bestuurslid van Het Groninger Molenhuis) is benoemd tot waarnemend voorzitter.

Inmiddels zijn de overige bestuursleden goed ingewerkt in de nieuwe organisatie. Penningmeester

Theo Bos heeft in juni begrotingsoverleg gevoerd met de voorzitters van de drie commissies: Kees Kuiken (Commissie Instandhouding en Beheer), Henk Vos (Commissie Archief en Onderzoek) en Leen Duijm (Commissie Opleidingen). Het bestuur bestaat verder uit Thomas Dam (secretaris) uit Ten Boer en Grieto de Vries (oud-voorzitter van de Vereniging Vrienden van de Groninger Molens).



De redactie van De Nieuwe Zelfzwichter wenst Feike van harte beterschap!

S. Spijk

...Het was in april...

Er zat ergens iets klem

Een molenaar had het besluit genomen
Om een paar week bij te komen
en zette de molen op de rem,
want er zat ergens iets klem.
Dus ging ze naar het ziekenhuis.
O, o, zei de dokter, dat is niet pluis,
We zullen even gaan proberen
Om dat euvel te repareren.
Hij haalde hamer, beitel en zaag
En begon met zijn werk, zorgvuldig, maar traag.
Na enkele uren van hard werken
Kon hij al heel spoedig merken
Dat de klem was weggegaan.

Hiep, hiep, hoera, riep hij spontaan.
De molenaar kreeg naald en draad,
Daar stond ze vroeger ook mee paraat
En maakte daar de naad mee dicht,
Met een zigzagsteek, een mooi gezicht.
Na drie weken luiere op bed
Werd ze aan het werk gezet
En met een koffer vol goede raad
Was ze spoedig weer paraat
En ging de molen van de rem,
Want er zat nu niets meer klem!!!

Sietie Spijk, d.d. 03-07-2006
(Sorry I.W.-S., ik kon het niet laten.)



Onbekende molens & Nieuwe gegevens

De redactie plaatst graag afbeeldingen van oude onbekende molens.

Bij de afhandeling van de vorige aflevering bleek dat de inzender nog (veel) meer hengeltjes had uitgezet. Insiders met een fotografisch geheugen en directe en regelmatige toegang tot de archieven bleken het probleem al lang te hebben opgelost. Ze kregen de smaak van mosterd na de maaltijd in de mond.

Omdat deze rubriek, net als de rest van de inhoud van *De Nieuwe Zelfzwichter*, bedoeld is voor modaal molen-geïnteresseerde lezers, lijkt het de redactie geen punt dat anderen de oplossing van het probleem al kennen.

We vragen de toekomstige inzenders van molenpuzzelstukjes ons op de hoogte te stellen zodra ze over meer info (de oplossing) beschikken zodat we dat mee kunnen nemen in de presentatie van de binnengekomen reacties.

Bob Poppen, die óók onderstaande oplossing doorgaf, geeft als tip bij het speuren gebruik te maken van <http://www.zoekplaatjes.nl> – daar werd ook de onbekende molen van Wout Ritsema 'afdoend' behandeld. Verder raadt hij aan in voor komende gevallen te zoeken via de afdeling *Database van Verdwenen Molens in Nederland* van <http://www.molendatabase.org>. Natuurlijk kunt u ook gebruik maken van de diensten van het Groninger Molenarchief.

Met de vorige alinea komt de redactie in een spa-gaat omdat we daarmee de kans lopen onszelf kopij te laten ontglippen...

Wout Ritsema meldde zelf al dat anderen de suggestie deden dat de molen mogelijk in Pieterzijl stond. Zijn vraag naar een bevestiging door onze lezers is bij dezen, zoals gezegd, gegeven door Bob Poppen en enkele andere inzenders.

Van Enno Wiersma te Pieterzijl ontvingen we het volgende bericht:

'De op pagina 15 afgebeelde molen is de *Molen van Mulder te Pieterzijl*. Als geboren en getogen (76 jaar) in dit dorp herken ik de Diepswal geheel. Mooie, nooit eerder geziene foto. Ik weet nog, als klein jongetje, dat deze molen er stond. Rond 1935 moet hij zijn afgebroken. Advertentie van de verkoop op afbraak moet nog ergens in mijn computer zitten'.

K. Kingma te Schoonebeek schrijft in een brief dat hij in zijn verzameling een foto herkende die van ongeveer het zelfde standpunt is genomen; op de voorgrond geeft een brugleuning meer diepte aan de ovale afdruk. Zijn foto werd oorspronkelijk gepubliceerd in *Het noorden in woord en beeld* van 27 februari 1931. Merkwaardig genoeg staat er rechts bij de afbeelding geschreven: *Pieterburen*. Op de achterkant staat de treurigmakende tekst:

De korenmolen te Pieterburen (moet dus zijn Pieterzijl) die we hier nog zoo fier zien verrijzen boven de huizenrij, zal worden afgebroken. Zoo verdwijnt alweer één van de 'dorpskoningen' in het noorden. 27-2-'31.



Foto: Collectie H. Noot, Haren

Veel afbeeldingen uit *Het noorden in woord en beeld* zijn te vinden op www.noordnl.nl (zie dNZZ 2006/2, pagina 25).

Alle hier vermelde gegevens vindt u nu verzameld in hierboven genoemde database onder nummer 1181. 

Gildenieuws

Molenaarsexamens

Op 14 en 15 juni zijn de molenaars-examens afgenomen in de provincie Groningen. De resultaten:

Woensdag 14 juni 2006 op molen *De Korenschoof* te Noordlaren zijn geslaagd:

- dhr. H. Doornbos uit Groningen (instructeur: L.H. Duijm)
- dhr. R.W. Scheltens uit Appingedam (instructeur: D.J. Tinga)

- dhr. L. van der Gaag uit Over-schild (instructeur: G.G.I. Koster-Westervaarder)
- dhr. H.W. Helmantel uit Froom-bosch (instructeur: G.G.I. Koster-Westervaarder)

Donderdag 15 juni 2006 op *Molen Dijkstra* te Winschoten zijn geslaagd:

- dhr. H.W. Klöpping uit Slochteren (instructeur: G.G.I. Koster-Westervaarder)

- dhr. J.T. van Dijk uit Warffum (instructeur: D.J. Tinga)
- dhr. G. Tammenga uit Harkstede (instructeur: G.G.I. Koster-Westervaarder)

Voor één kandidaat wacht een her-examen medio oktober. Het afdelingsbestuur feliciteert de nieuwe molenaars en hun instructeurs met het behaalde resultaat en wenst hen nog vele jaren maalplezier toe.

Toelatingsexamens

Op 27 mei en 3 juni zijn de toelatingsexamens gehouden op de molen *Fram* te Woltersum. Zes kandidaten waren door hun instructeurs aangemeld en vijf daarvan wisten de examenkandidaten te overtuigen van hun molenaarskwaliteiten. Het afdelingsbestuur heeft ze daarom voorgedragen voor het landelijk molenaarsexamen in oktober.

Najaarsvergadering

De najaarsvergadering van de afdeling Groningen staat gepland op maandag 16 oktober a.s. in schipperssociëteit De Zwaan aan het Damsterdiep in Groningen. Aanvang: 20:00 uur.

Uiteraard ontvangt u nog een schriftelijke uitnodiging met agenda.

Pelcursus

Zaterdag 11 november wordt een *instructie gort pellen* georganiseerd voor molenaars en vrijwilligers in opleiding. De cursus start om 9:00 uur en eindigt om circa 15:30 uur. Gedurende de dag krijgt u o.a. de mogelijkheid zelf gort te pellen en blik te slaan. Deelname kost € 12,50 per persoon (inclusief lunch). Aanmelden kan bij het molenkantoor van het Groninger Molenhuis, (050) 3121694, of via molens@museumhuisgroningen.nl

J.-J. Sterenberg, secretaris



De Korenschoof (51), Noordlaren [35]

Foto: H. Noot, Haren

(Redactie:)

Komt er publiciteit over de examens in de krant en dan is het weer niet goed. Die journalisten toch...

Zie: <http://www.prikpagina.nl/read.php?f=355&i=33678&t=33678>

Onderwerpen	Auteur	Datum
Krantenkijpsel: Leerling-molenaars doen examen	David Reitsema	16-06-2006 20:52
Re: Krantenkijpsel: Leerling-molenaars doen examen	Johan van Dijk	16-06-2006 20:59
Re: Krantenkijpsel: Leerling-molenaars doen examen	David Reitsema	16-06-2006 21:50
Re: Krantenkijpsel: Leerling-molenaars doen examen	Barend Zinkweg	17-06-2006 19:02
Re: Krantenkijpsel: Leerling-molenaars doen examen	David Reitsema	18-06-2006 00:23
Re: Krantenkijpsel: Leerling-molenaars doen examen	Johan van Dijk	18-06-2006 11:34
Re: Krantenkijpsel: Leerling-molenaars doen examen	Henk Klöpping (nfe)	19-06-2006 10:54
Re: Krantenkijpsel: Leerling-molenaars doen examen	Frank	18-06-2006 21:44

Molen nieuws

De nummering tussen () verwijst naar de nummering in het Groninger Molenboek – 2de druk, welke is uitgegeven in 1981; tussen vierkante haken staat het nummer zoals het gebruikt wordt op de kaart in de brochure *Molens in Groningen*.

Poldermolen 't Witte Lam (12), Zuidwolde [8]

De molen heeft in de persoon van Johan van Dijk een nieuwe vaste molenaar gekregen.



Johan smeert 'm
Foto: D. Reitsema, Midwolde

Korenmolen De Lelie (32), Eenrum [22]

Een geluk bij een ongeluk was, dat de nieuwe roeden tegelijk konden worden gestoken met de plaatsing van een nieuwe lange spruit. Het vergde wel enige financiële stuurmanskunst voor de kraanmachinist zijn werk kon doen (foto's T. Baars, Eenrum).



Toelichting overbodig



Een slecht gemaakte las

Koren- en pelmolen De Stormvogel (70), Loppersum [46]

Tijdens de Nationale Molendag is het taatslager onder de koningspil warmgelopen en beschadigd. Molenmaker Dijkstra uit Sloten heeft het lager vervangen en opnieuw afgesteld zodat de molen tijdens het Groninger molenweekend weer kon draaien. Tijdens dit evenement vond een optreden plaats van het shantykoor de Stormvogels uit Loppersum plaats. Samen met een kleine braderie trok dit veel belangstellenden. Vele mensen hebben vervolgens ook de molen zelf met een bezoekje vereerd.

Verder heeft de molen een behandeling tegen boktor ondergaan. Dit was nodig, omdat de molenaars deze beesten aantreffen in een achtkantstijl.



Zaterdag 10 juni 2006
Foto: W. Jans, Haren

Koren- en pelmolen *De Leeuw* (89), Oldehove [56]

De Dekker-roede wordt helemaal opnieuw bekleed en de remkleppen worden vervangen. De nieuwe kleppen zullen worden gemaakt van aluminium.

Korenmolen *Aeolus* (90), Oldehove [57]

De molen krijgt een kleine onderhoudsbeurt (o.a. verven en teren). In 2008 wordt het volledige staartwerk vervangen: beide spruiten, de schoren en de staartbalk.

Koren- en pelmolen *Vestingmolen* (126a), Bourtange [73]

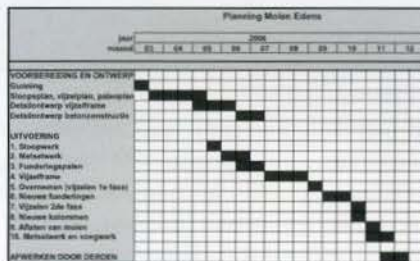
Nadat de standerdmolen een jaar had stil gestaan is in juli de steenbalk vernieuwd. Dit was nodig omdat de oude totaal vermolmd was, met als gevolg dat de kast doorzakte en voorover ging hellen. Hierdoor was de molen bijna niet meer te kruien.

Om de steenbalk te kunnen vervangen werd het gevluht verwijderd en de maalstoel volledig gedemonteerd. Daarna kon het opvijzelen van de kast beginnen, nadat die gestut was om omvallen tegen te gaan. Al met al een flinke klus, die in vijf weken werd geklaard. De molen staat weer rechtop en het kruien is nu een fluitje van een cent.

Korenmolen *Edens* (132), Winschoten [78]

De bedrijven die de molen zullen optillen en opnieuw funderen zijn daartoe een werkovereenkomst aangegaan: *De Edens Combinatie* (Freyssinet Nederland BV, www.freyssinet.be en Goorbergh Funderingstechnieken www.goorbergh.nl). De bouwcombinatie heeft een aparte website geopend over de molen *Edens*: www.edensmolen.nl Op de pagina's *Wat en Hoe* kunt u lezen hoe een en ander in zijn werk gaat. Op de pagina *Nieuws* van het lasbedrijf (www.henkpluim.nl) kunt u zien hoe

om de molen het stalen korset is aangebracht om de enorme vijzelkrachten veilig te kunnen uitoefenen.



Planning Molen Edens; zie www.edensmolen.nl/wanneer.html

Voor de eerste vijzelfase (over een hoogte van 1 meter) is op 14 september een startceremonie gehouden door wethouder Jansema en de heer Mortier (directeur van het vijzelbedrijf Freyssinet). Na het feitelijke vijzelen is een betonnen funderingsvloer gestort. Daarna volgt de tweede vijzelfase, over drie meter. Tenslotte wordt de nieuwe onderbouw van de molen opgemetseld.

Koren- en pelmolen *De Ster* (135), Winsum[80]

In juni werden het bovenwiel en de bonkelaar voorzien van nieuwe wiggen aangezien de oude los waren komen te zitten.



Foto: D. Reitsema, Midwolde

Begin september is voegbedrijf Het Noorden begonnen met het opnieuw

voegen van een deel van het onderachtkant van *De Ster*.

Met *Baaistemaart* (16 oktober) vierde Rias Bakema zijn 30-jarig muldersjubileum!

Ander molennieuws

Met molenaar *Janssens* van *Stel's Meuln* in Harkstede gaat het de goede kant op.

Hij bedankt iedereen voor de kaartjes die hij heeft gekregen. Hij hoopt dat hij na verloop van tijd weer op de molen kan komen. Er is daar nog een molenaar, dus de boel staat niet stil.

We hopen dat het allemaal goed komt en zeggen: 'Kalm aan, dan breekt het lijntje niet' (Sietie Spijk, Veendam).

Nieuwsbrief

Nummer 4 van de digitale Nieuwsbrief van Het Groninger Molenhuis is nog voor de vakantietijd verschenen. Terwijl dit nummer van *De Nieuwe Zelfzwichter* nog op stapel staat, is nummer 5 van de Nieuwsbrief al in de maak. Zodra hij klaar is kunt u de nieuwste aflevering lezen op www.groninger.molens.nl U kunt zich de Nieuwsbrief ook automatisch laten toesturen door een berichtje te sturen naar molens@museumhuisgroningen.nl

Recreatie in Scheemda

In deze gemeente verschijnt met enige regelmaat het **Toeristisch 7-BLAD** met tips voor de besteding van uw vrije tijd. Op de voorpagina van het nummer van juni 2006 staat een aardige foto van *De Dellen*. De Molenstichting Oldambt heeft een artikelje geleverd over molens (pagina 5) en op pagina 10 staat een advertentie met contactadressen en openingstijden van de molens van de stichting.

De recreatieondernemers in de regio hebben zich verenigd in *Het Blauwe Lint*. Zo te zien is er voor de mole-

naars werk aan de winkel om info te leveren aan de webstek over molens en de activiteiten daarmee:
(0597) 552455, www.hetblauwelint.nl

Molenarchief in 2005

Onlangs heeft het Groninger molenarchief het *Jaarverslag 2005* voltooid. Het is te omvangrijk om helemaal af te drukken in *De Nieuwe Zelfzwichter*. Een bewerkte versie kunt u raadplegen via www.groningermolens.nl. Desgewenst kunt u een kopie van het oorspronkelijke stuk aanvragen via Het Groninger Molenhuis.

Inschrijving TIMS-symposium 2007



In de kolommen van dit blad is al eerder aangekondigd dat van 2 t/m 10 juni 2007 een internationaal molensymposium in Nederland zal worden gehouden. De locatie is hotel Hampshire Inn *Mooi Veluwe* in Putten (Gld.). Het is ook mogelijk te verblijven op nabijgelegen campings.

Inmiddels is de inschrijving geopend. Deelname aan het symposium staat open voor iedere geïnteresseerde, ook voor niet-leden van TIMS met internationale belangstelling. Wij roepen hierbij met name de laatste groep op om zich in te schrijven. Er is echter om praktische redenen een maximum gesteld aan het aantal deelnemers.

Het volledige programma inclusief excursies is te vinden op de speciale symposiumwebsite www.timsmills.info/tims2007. Hier kunt u het aanmeldingsformulier downloaden. Voor het aanvragen van ons papieren informatiepakket kunt u contact opnemen met het secretariaat (tims2007@tiscali.nl),

070-3460885. Hier kunt u uiteraard ook terecht voor alle andere vragen. (Jeugdigen jonger dan 30 kunnen een aanzienlijke korting aanvragen op de deelnamekosten.)

Wijziging openingstijden *De Liefde te Uithuizen*

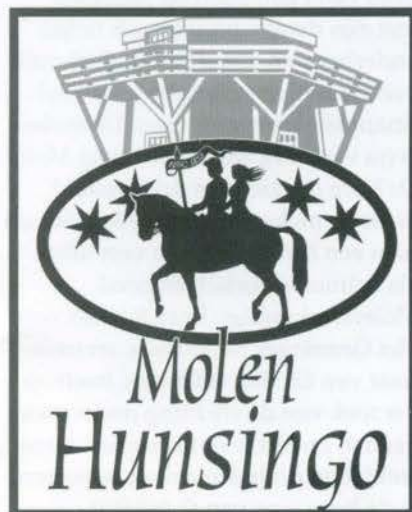
Zes jaar lang is de molen *De Liefde te Uithuizen* drie dagen per week voor het publiek geopend geweest. Met ingang van 1 oktober komt daar verandering in en gelden er nieuwe openingstijden: woensdag (10:00 – 16:00) en zaterdag (13:00 – 16:00). Een bezoek aan de molen op andere tijden blijft mogelijk op afspraak: (0595) 434825; 06 234 284 37 (op de molen) en via b.poppen@net.hcc.nl

Eén jaar molen Hunsingo, Onderdendam

De voormalige korenmolen (www.molenhunsingo.nl) die sinds een jaar dienst doet als lunchcafé, bed & breakfast, museum en vergaderlocatie heeft zijn plek veroverd als pleisterplaats voor onder andere molenliefhebbers (zie het verslag in dit nummer over de molenfietstocht).

Naast de wisselende tentoonstellingen beneden is er op de derde zolder van de molen een vaste expositie

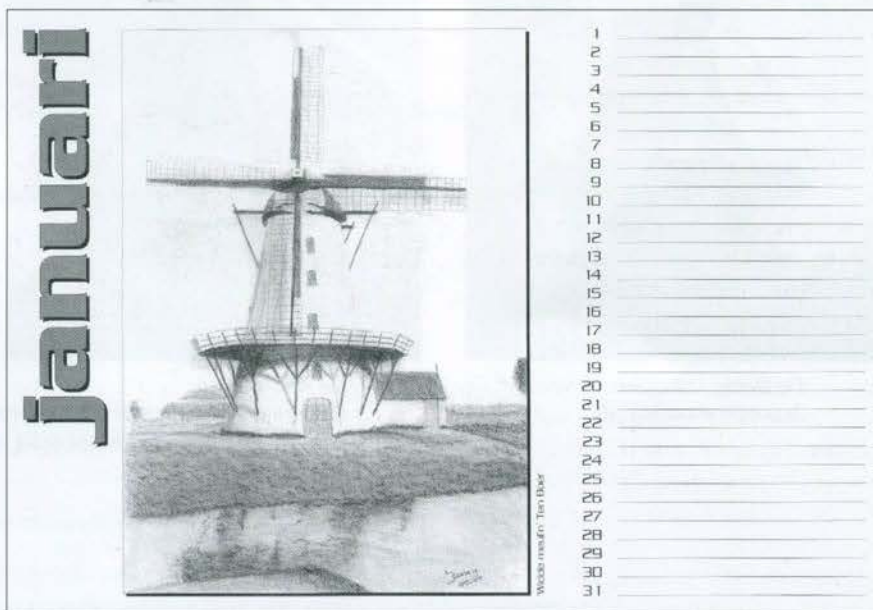
over de geschiedenis van de Trek- en Beurtvaart in en rond Onderdendam. Deze expositie is ingericht door Openluchtmuseum Het Hoogeland te Warffum.



Molen-verjaardagskalender

Janny Westerhuis-Dreise heeft een twaalfstal foto's van molens rond Ten Boer overgezet naar tekeningen in potlood en pen met Oost-Indische inkt. (www.ascanius.nl)

De kalender is behalve bij de maker (Stadsweg 80, 9791 KH Ten Boer) verkrijgbaar bij Het Groninger Molenhuis (€ 12,50).



De Hoop moet leven!

De korenmolen *De Hoop* (47)[32], die samen met de kerk het logo van de gemeente Haren vormt, is ernstig in verval. De voormalige eigenaar Cees van Ham heeft de aanbouw met zijn dierenpeciaalzaak netjes onderhouden, maar het onderhoud van de molen zelf vergde te veel financiële inspanningen. De molen is nu verkocht aan de *Stichting Molen De Hoop* die zich ten doel gesteld heeft de molen in stand te houden en hem een functie te laten vervullen als cultuurhistorisch erfgoed. Molendeskundige Kees Kuiken van Het Groninger Molenhuis, en molenaar van *De Biks* te Onnen, heeft op verzoek van de stichting onderzoek gedaan en een restauratieplan opgesteld. Om dit helemaal uit te voeren, is de lieve som van € 465.000,- nodig. Op de Open Monumentendag, zaterdag 9 september, is de actie echt van start gegaan; u kunt uw gift overmaken op bankrekeningnum-

mer 10.34.71.111 t.n.v. Stichting Molen De Hoop Haren, o.v.v. 'gift'. Achteraf blijkt dat monumenteninstanties Van Ham ook niet altijd even goed geadviseerd hebben. Een kostbare restauratie van het Rijksmonument, zo'n dertig jaar terug, blijkt met verkeerd materiaal te zijn uitgevoerd, zodat de molen veel eerder aan een volgende opknabeurt toe was. Er ligt al zo'n vijf jaar nieuw materiaal klaar bij de molenmaker, maar dat kan niet verwerkt worden omdat de stelling van de molen niet meer met zwaar gereedschap kan worden betreden.

Er is inmiddels een website (www.harenuwmolen.nl) in de lucht en er wordt een prentbriefkaartenactie gestart, waarover in de Harense bibliotheek meer te vernemen is. Bakker Haafs gaat voor molenkoekjes zorgen en banketbakker Rodenburg komt met speciaal molengebak op de markt. Wellicht komt er dit najaar een Harener Molenfestival.

Nog voordat de website van de stichting in de lucht was, bestond er al een andere site die aan de molen *De Hoop* gewijd is. Initiatiefneemster is de tienjarige Floor Alsem. Een Harens meisje dat niet weg te slaan is uit de winkel van Cees van Ham, graag meehelpt om de dieren te verzorgen en zelf al een actie voor het behoud van de molen was gestart. De basisschoolleerlinge hield ook al een collecte op haar school. De opbrengsten zijn nog bescheiden, maar komen wel ten goede aan het restauratiefonds. Floors website is te vinden via www.freewebs.com/molendehoop

Ansichtkaarten

Onlangs zijn drie nieuwe fotokaarten verschenen (zie hieronder). Ze zijn behalve op het molenkantoor natuurlijk ook te verkrijgen in de molens.



De Liefde, Uithuizen
(b.poppen@net.hcc.nl)



De Ster, Winsum
(davidreitsema@hotmail.com)



Wilhelmina, Noorderhoogebrug
(hj.berghuis@hetnet.nl)

AGENDA

23 september	Vijfde Marne-dag te Zoutkamp; stand van het Molenarchief
1 oktober	Dag van de Regio; open dag Groninger Molenarchief
4 oktober	Discussieavond <i>Plaats en positie van de Groninger molens</i> in de Geertsemaheerd, Slochteren
6 oktober	Roede steken van <i>De Widde Meuln</i> (vanaf 13:30)
13-22 oktober	Week van de Geschiedenis; www.weekvandegeschiedenis.nl
14 oktober	Open dag Groninger Molenarchief in Veele; info over molens in uw regio
16 oktober	Ledenvergadering van afd. Groningen v.h. Gilde van Vrijwillige Molenaars
21 oktober	Dag van de Groninger Geschiedenis; stand van het Molenarchief in de Groninger archieven te Groningen (stad)
28 oktober	Avondmalen op korenmolen <i>Wilhelmina</i> in Noorderhoogebrug
6 november	Kopijdatum voor <i>De Nieuwe Zelfzwichter</i> 2006/4
11 (of 18) november	Pelcursus; onder voorbehoud van wind (zie: Gildenieuws)

**week v/d
geschiedenis**

Molenopenstellingen

Bellingwedde	(#)	7 oktober
Bellingwolde	<i>Veldkamp's Meuln</i>	30 september
Delfzijl	<i>Adam</i>	Iedere zaterdag 14:00 – 17:00
Farmsum	<i>De Aeolus</i>	Iedere dinsdag- en donderdagmiddag (m.u.v. de schoolvakanties)
Garsthuizen	<i>De Hoop</i>	Iedere zaterdagmiddag en incidenteel op zondag, (0595) 552223
Leegkerk	<i>De Jonge Held</i>	Iedere tweede za. en zo. v.d. maand, of na afspraak (0594) 549709
Niebert	<i>De zeskant</i>	Iedere zaterdag 13:30 – 17:00, of na afspraak (0594) 549989
Nieuw Scheemda	<i>Westerse molen</i>	(zondag) 15 oktober
Nieuw Scheemda	<i>De Dellen</i>	Iedere maandagavond tot zonsondergang
Noordbroek	<i>Noordstar</i>	14 oktober
Noordbroek(sterhamrik)	<i>Noordermolen</i>	21 oktober
Noorderhoogebrug	<i>Wilhelmina</i>	Iedere zaterdag van 10:00 – 17:00
Ten Boer	<i>Bovenrijge</i>	Iedere zaterdag 9:00 – 12:00
Uithuizen	<i>De Liefde</i>	Iedere woensdag (10:00 – 16:00) en zaterdag (10:00 – 16:00)
Uithuizermeeden	<i>De Goliath</i>	Iedere zaterdag en zondag 13:30 – 17:00
Vriescheloo	<i>De Korenbloem</i>	Iedere zaterdag en zondag 10:00 – 16:00
Winschoten	alle molens	28 oktober
Winsum	<i>De Ster</i>	Iedere zaterdag 13:00 – 16:30 (doorgaans); 1x per maand vrijdagavond tot 21:30
Zandweer	<i>Windlust</i>	Iedere donderdag 13:00 – 17:00

(#) De molens in de gemeente Bellingwedde zijn:

Veldkamp's Meuln (14) in Bellingwolde [10], *Nieman's Meuln* (15) in Veelerveen [11], *De Korenbloem* (16) in Vriescheloo [12], poldermolen *Weddermarke* (127) te Wedderbergen [74] en de spinnenkop (128) te Wedderveen [75].



Gron|nger
Mo|enhuis

